

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія української культури: літературно-мистецький дискурс

Рівень вищої освіти: перший бакалаврський)

Освітня програма: Українська мова і література

Спеціалізація: 035.01 Українська мова та література

Спеціальність: 035 Філологія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури
Протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія української культури: літературно-мистецький дискурс
Викладач	Голод Роман Богданович
Контактний телефон викладача	(0342)596074
Е-mail викладача	roman.golod@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	Кредити ЄКТС – 3 (90 годин)
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Понеділок 09.00-11.00. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год. Розклад присутності викладача: субота з 11.00-13.00 viber (+3800679603680).
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Історія української культури: літературно-мистецький дискурс» вивчається студентами-бакалаврами другого курсу навчання у третьому семестрі й має на меті вивчення основних періодів українського культурогенезу; ознайомлення студентів із матеріальними та духовними здобутками подвижників української культури, мистецтва, літератури крізь призму світових тенденцій і національних традицій.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Сформувати систему знань про закономірності культурного процесу, культуру як специфічний та унікальний феномен людства. Розглянути історію української культури в розвитку, в єдності та суперечності різноманітних процесів і тенденцій у ній. Дати уявлення студентам про особливості культурних епох в Україні, представити типологію художніх напрямів і течій в українському мистецтві загалом і в літературі зокрема, ознайомити студентів з основними особливостями ментального та художньо-естетичного мислення українців. Навчити здобувачів освіти розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології та культурології, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, а саме – в діяльності, пов'язаній із аналізом, творенням і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації в культурологічному дискурсивному полі.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
У результаті вивчення ОК «Історія української культури: літературно-мистецький дискурс» студенти зможуть набути таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Українська мова і література»:	
Інтегральна компетентність:	
Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі філології у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності:	
ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для відпочинку та ведення здорового способу життя.	
ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	
ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	
Фахові компетентності:	
ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.	
Програмні результати навчання:	

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 4. Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.

ПРН 5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН 20. Дотримуватися правил академічної доброчесності, тобто принципів особистого прикладу, відповідальності, справедливості, академічної свободи, взаємоповаги і взаємодовіри, прозорості, партнерства та взаємодопомоги, компетентності й професіоналізму, законності тощо.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 год.
Практичні заняття	18 год.
Самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
Третій	035 Філологія	Другий	Нормативна

Тематика навчальної дисципліни

Тема, план	Кількість годин		
	Лекції	Практичні	Сам. роб.
Тема 1. Генезис української культури. Передумови розвитку української культури. План 1.Поняття «культура», походження та визначення. Основні культурологічні теорії. 2.Культура і цивілізація: співвідношення понять. 3.Форми культури і суб'єкти культурної творчості. Поняття «світова», «національна» та «етнічна» культура. Масова й елітарна культура. 4.Соціальні функції культури. Види культурних норм та їх суспільне призначення. 5.Концепції походження слов'ян. Проблема українського етногенезу. 6.Характеристика основних етапів культурного розвитку України. 7.Культурно-історична своєрідність регіонів України. 8.Мова як одна з основних складових ознак етносу: проблеми походження та розвитку української мови. 9.Культура доби первісного ладу на території України.	2	2	5
Тема 2. Передумови розвитку української культури. План 1.Слов'янський культурогенез. 2.Культура Київської Русі. 3.Культура Галицько-Волинського князівства. 4.Розвиток освіти і мистецтва.	2	2	5

<p>Тема 3. Культурогенез на українських теренах: від античності до періоду Київської Русі. План 1.Феномен і загальна характеристика античної культури. 2.Грецька колонізація Північного Причорномор'я. 3.Основні тенденції розвитку духовної культури греків регіону. 4.Освіта, філософія, архітектура, образотворче мистецтво та скульптура. Релігійне життя.</p>	2	4	10
<p>Тема 4. Козаччина як явище культури. Доба бароко. План 1.Умови та загальна характеристика розвитку культури України в добу козаччини. 2.Розвиток української мови. Книгодрукування. Освіта. Педагогіка. 3.Гуманізм у літературі. Полемічні твори. Театральне та музичне мистецтво. Архітектура й образотворче мистецтво. 4.Обряди та звичаї запорізьких козаків. 5.Особливості розвитку української культури другої половини XVII – кінця XVIII століття. 6.Феномен українського бароко. 7.Філософія Григорія Сковороди. 8.Театральне і музичне мистецтво. Література, архітектура та скульптура бароко. 9.Впливи рококо та класицизму. Образотворче, декоративне й ужиткове мистецтво.</p>	2	2	10
<p>Тема 5. Українське національно-культурне відродження (кінець XVIII – початок XX ст.). План 1.Історичні умови розвитку культури в Україні в кінці XVIII – XIX століттях. 2.Формування системи освіти. Внесок українських вчених у розвиток природничих і технічних наук. 3.Становлення національної літератури. 4.Філософія позитивізму в українському культурному процесі. 5.Розвиток живопису, архітектури, музичного мистецтва і театру. 6.Український модерн. Архітектура, живопис, література.</p>	2	4	15
<p>Тема 6. Культура України XX – початку XXI століть. План 1.Культура України під час боротьби за державну незалежність. 2.Трагедія української культури у період сталінізму.</p>	2	4	15

3.Протиріччя культурного процесу 60-80-х рр. 4.Досягнення та проблеми культури незалежної України. 5.Культура української діаспори. 6.Традиційна культура українського народу.				
Загалом		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Максимальна оцінка за курс – 100 балів. Максимальна оцінка за поточні заняття – 50 балів (максимальна оцінка за практичні заняття – 40 балів, за контрольну роботу – 5 балів, за самостійну роботу – 5 балів). Допуск до екзамену – 25 балів за поточні заняття. Екзамен вважається складеним за умови набору на ньому не менше 25 балів. Максимальна оцінка за екзамен – 50 балів.</p> <p>При засвоєнні кожної теми курсу (модуля) за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за п'ятибальною шкалою з розрахунку по 5 максимальних балів за кожне практичне заняття. Мінімально позитивною оцінкою вважаються 3 бали за практичне заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення максимальної кількості балів за одне практичне заняття на кількість практичних занять з додаванням балів за перевірку індивідуальної самостійної роботи студента (максимум – 5 балів) і оцінки за виконання контрольної роботи (максимум – 5 балів) і дорівнює 50 балам.</p> <p>Оцінювання здійснюється за національною ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи.</p>			
Вимоги до письмових робіт	Студенти повинні виконати контрольну роботу, що складається з двох питань, вибраних із планів лекційних і практичних занять і спрямованих на повторення вивченого раніше матеріалу.			
Практичні заняття	Максимальна оцінка за кожне практичне заняття 5 балів. Наприкінці курсу додаємо отримані на кожному занятті оцінки і отримуємо відповідну суму балів.			
Умови допуску до підсумкового контролю	Мінімальна кількість балів, яку необхідно набрати студентові при вивченні курсу для отримання допуску до складання підсумкового контролю (до іспиту), становить 25 балів.			
Підсумковий контроль	Вид підсумкового контролю – екзамен. Екзамен складається із блоку тестових завдань і двох усних питань.			
7. Політика курсу				
<p>Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».</p> <p>Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно і доброчесно.</p> <p>За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає Комісія з питань етики та академічної доброчесності при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі.</p>				

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

У разі пропуску занять здобувачі освіти повинні відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання поточного і підсумкового контролю.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника».

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemu, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Базова

1. Багацький В.В., Кормич Л.І. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ століття: Навч. посібник. К.: Кондор, 2004. 304 с.
2. Виткалов В.Г., Митровка М.М. Українська культура: Навчально-методичний посібник. Рівне: Волинські обереги, 2001. 168 с.
3. Гаврюшенко О.А., Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія культури: Навч. посіб /Наук. ред. Шейко В.М. К.: Кондор, 2004 763 с.
4. Голод Р. Іван Франко та літературні напрями кінця ХІХ – початку ХХ століття. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2005. 284 с.
5. Голод Р. Ідеологеми «націоналізм» та «інтернаціоналізм» у системі історіософських тлумачень Івана Франка. До глибин сутності мови: Збірник наукових праць на пошану професора Миколи Лесюка. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2020. С. 80 – 90.
6. Голод Р. Польська література кінця ХІХ – початку ХХ століття в критичній рецензії Івана Франка. *Прикарпатський вісник Наукового товариства імені Шевченка. Слово*. Івано-Франківськ, 2024. №19(71). С.216–228.
7. Гучко Г. І. Феномен шістдесятництва як вияв української ідентичності [Електронний ресурс]. Вісник Львівського університету. Сер. : Філософські науки. 2013. Вип. 16. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/jpdf/Vlnu_philos_2013_16_22.pdf.
8. Дарморіз О. Феномен шістдесятників у контексті проблеми формування культурної еліти в Україні [Електронний ресурс]. Українознавчий альманах. 2013. Вип. 14. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Ukralm_2013_14_21.pdf.
9. Донцов Д. Культурологія: де шукати наших історичних традицій. Дух нашої давнини: вибрані есеї. Харків: Фоліо, 2023. 604 с.
10. Історія світової культури. Культурні регіони. Навчальний посібник/ Керівник авторського колективу Л.Т.Левчук. К.: Либідь, 2000. 520 с.
11. Історія української архітектури /Ред. В.І. Тимофійенко. К.: Техніка, 2003. 472 с.
12. Історія української культури. Курс лекцій / Під загальною редакцією доктора історичних наук С.О. Костилюєвої. К.: НТУУ «КПІ», 2010. С.7-27.
13. Історія української культури. У 5 томах. Т. 1: Історія культури давнього населення України / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2001. 1136 с.
14. Історія української культури: У п'яти томах. Т. 2: Українська культура ХІІІ - першої половини ХVІІ століть / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2001. 848 с.
15. Історія української культури: У п'яти томах. Т. 3: Українська культура другої половини ХVІІ-ХVІІІ століть / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. А. Смолій (ред.) К.: Наук. думка, 2003. 1246 с.
16. Історія української культури: у 5-ти т. / Б. Є. Патон (голов. ред.), В. М. Даниленко (ред.). К.: Наук. думка, 2008. 1007 с.
17. Історія української літератури ХХ ст. У 2-х кн.. Кн. 1. Перша пол. ХХ ст.: Підр. для студ. гуманітарних спец. вищ. закл. освіти/За ред. В.Г.Дончика. К.: Либідь, 1998. 464 с.; Кн. 2. Друга половина ХХ ст. К., Либідь.1998. 456 с.

18. Історія української літератури. ХХ століття. У 2 кн. Кн.1.: 1910–1930-ті роки: Навч. посібник/За ред. В.Г.Дончика. К.: Либідь, 1993. 784 с.
19. Історія української та зарубіжної культури: Навчальний посібник /За ред. С.М.Клапчука, В.Ф.Остафійчука. К.: Знання, 2002. 356 с.
20. Кислюк К.В. Українська культура I чверті ХХІ ст.: повороти модернізаційних перетворень: монографія. 2-е вид., стер. Київ: ВД «Кондор», 2018. 196 с.
21. Культурологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / Кол. Авторів; за ред. А.Є.Конверського. Х.: Фоліо, 2013. 863 с.
22. Левчук Л.Т. Історія світової культури. Підручник / Л.Т. Левчук. К.: ЦНЛ, 2017. 400 с.
23. Павленко С.Ф. Джерела з історії культури України: Навч. посібник. Ч. 1. / С. Ф. Павленко, М. Г. Щербак, Ю. М Сорока, Ю. В. Булгаков. К.: Логос, 2017. 147 с.
24. Перегуда Є.В. Історія української культури: навчальний посібник / Є.В. Перегуда, В.Ф.Панібудьласка, А.В.Тороп, В.П.Макогон, П.О. Дьомкін, В.Ф. Деревінський, С.В. Савойська, С.В. Стеценко, В.В. Бабич, Т.В. Шевельова, П.П. Оксюковський. К.: КНУБА, 2010. 149 с.
25. Передерій І.Г. Історія української культури: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підготовки денної та заочної форм навчання / І.Г.Передерій, О.В.Тєвікова, А.В.Нарадько; за ред. І.Г.Передерій. Полтава: ПолтНТУ, 2015. 274 с.
26. Подольська Є.А., Лихвар В.Д., Іванова К.А. Культурологія. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 288 с.
27. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. Навчальний посібник. К.: Знання, 2000. 360 с
28. Попович М. Нарис історії культури України. К.: Артєк, 1998. 728 с.
29. Сабадаш Ю.С. Історія української культури: курс лекцій / Ю.С. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло. Київ: Ліра-К, 2022. 230 с.
30. Сабадаш Ю.С. Історія української культури. Практикум / Ю.С. Сабадаш, Ю. Нікольченко, Л. Дабло. Київ: Ліра-К, 2022. 138 с.
31. Українська культура: історія і сучасність: Навч. посібник/За ред. Черепанової С.О. Львів: Світ, 1994. 456 с.
32. Українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник/За ред. М.М.Заковича та ін. К. : Знання, 2000. 622 с.
33. Хоменко В.Я. Українська і світова культура: Підручник. К.: Україна, 2003. 336 с

Додаткова

1. Білоус Л. В. Ідеї національного відродження в русі українських шістдесятників [Електронний ресурс]. Прикарпатський вісник НТШ. Сер. : Думка. 2012. № 3. Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Pvntsh_2012_3_3.pdf.
2. Гарсія Канкліні Н. Уявлена глобалізація. Львів: Видаництво Анетти Антоненко; К.: Ніка-Центр, 2016. 256с.
3. Гудзенко О. П. Проблема національної ідентичності у творчості письменників розстріляного відродження [Електронний ресурс]. Літературознавчі студії. 2014. Вип. 42 (1). Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42\(1\)_37.pdf](http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Lits_2014_42(1)_37.pdf).
4. Історія української культури: термінологічний словник / Уклад. С.О.Костилева. К.: НТУУ «КПІ», 2010. 60 с.
5. Історія українського мистецтва в 6 томах. К.: УРЕ, 1965–1967.
6. Історія української культури: у 5 томах. К.: Наукова думка, 2001. Т.1. 1134 с., Т.2. 847 с., Т.3, 2003. 1245 с.
7. Зарубіжні українці. Етнографічний довідник. К.: Україна. 1991. 256 с.
8. Копієвська О.Р. Трансформаційні процеси в культурі сучасної України : моногр. К.: НАКККіМ, 2014. 296 с.
9. Корінний М.М. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. К.: Україна, 2000. 184 с.

10. Кучменко Е.М. Культурологія. Історія світової культури. Навч. Посіб. К.: ІПК ДСЗУ, 2012 р. 464 с.
11. Митці України. Енциклопедичний довідник. К.: ІСБН, 1992. 847 с.
12. Огієнко Іван. Українська культура: коротка історія культурного життя українського народу. К.: Фірма „Довіра”, 1992. 218 с.
13. Художня культура світу: Європейський культурний регіон. Навчальний посібник. К.: Вища школа, 2001. 191 с.

15. Інформаційні ресурси (сайти)

1. <http://elib.nplu.org/object.html?id=124>.
2. <http://litopys.org.ua/krypcult>
3. <http://www.culturalstudies.in.ua>
4. <http://Uk.wikipedia>
5. <http://www.art.kiev.ua/>
6. <http://history.franko.lviv.ua>
7. <http://ukrknyga.at>.
8. <http://litopys.org.ua>
9. <http://www.history.org.ua>
10. <http://www.pamjatky.org.ua>
11. <http://www.etnolog.org.ua>

Викладач Роман ГОЛОД